

UNIVERZITA KARLOVA
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Ústav informačních studií a knihovnictví

Bc. Igor Červený

**IMERZNÍ PROŽITEK
V OBLASTI
DIGITÁLNÍHO NÁBOŽENSTVÍ**

Diplomová práce

přílohy

Praha 2024

Vedoucí práce: PhDr. Helena Lipková, Ph.D.

PŘÍLOHY

P.0 Seznam příloh

Příloha č. 1: Informovaný souhlas s rozhovorem (word dokument)	3
Příloha č. 2: Otázky pro kvalitativní výzkum diplomové práce „Imerzní prožitek v oblasti digitálního náboženství“ (word dokument)	4
Příloha č. 3: Přepsané odpovědi na otázky pro kvalitativní výzkum diplomové práce „Imerzní prožitek v oblasti digitálního náboženství“ (word dokument)	8

P.1 Příloha č. 1

INFORMOVANÝ SOUHLAS S ROZHOVOREM

Byl/a jste požádán/a o účast na výzkumu za účelem získání dat a informací pro kvalitativní výzkum k diplomové práci Igora Červeného. Výzkum probíhá v rámci magisterského studia Informační studia a knihovnictví na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Název práce je „Imerzní prožitek v oblasti digitálního náboženství“. Tato práce se zaměřuje na výzkum autenticity imerzního prožitku v oblasti digitálního náboženství.

Držitel souhlasu: *Jméno a příjmení, adresa trvalého bydliště
m: telefonní číslo, e: emailová adresa*

Výzkum bude veden účastí na VR/online bohoslužbě a následném rozhovoru. Průběh rozhovoru bude nahráván a z multimediálního záznamu bude následně pořízen doslovný přepis, který bude se záznamem dále analyzován a interpretován. Multimediální záznam bude sloužit pouze řešiteli diplomové práce. Doslovný přepis bude důsledně anonymizován tak, aby byla zaručena anonymita a ochrana všech osob zmíněných v průběhu rozhovoru a aby nebylo možné tyto osoby na základě anonymizovaného přepisu identifikovat. Zejména budou změněna všechna jména osob a míst.

Multimediální záznam a doslovný přepis bude řešitel diplomové práce uchovávat u sebe s tím, že po jeho vyhodnocení a přepisu rozhovoru do písemné podoby (elektronické) dojde ze strany řešitele diplomové práce ke zničení nahrávky.

Účast v rozhovoru můžete kdykoliv ukončit bez udání důvodu. Máte plné právo na otázky, které nechcete zodpovědět, neodpovídat. V případě zájmu Vám diplomovou práci poskytnu.

Souhlas:

- Svým podpisem stvrzuji, že jsem se seznámila s podmínkami účasti na výzkumu a jeho průběhem.

Děkuji za pozornost věnovanou těmto informacím a žádám Vás tímto o poskytnutí souhlasu s Vaší účastí ve výzkumu. Svým podpisem zde souhlasíte se svou účastí na tomto rozhovoru. Jeden výtisk tohoto formuláře náleží Vám.

Jméno dotazované/ho:

Jméno řešitele projektu:

V _____ dne _____

P.2 Příloha č. 2

Otázky pro kvalitativní výzkum diplomové práce „Imerzní prožitek v oblasti digitálního náboženství“

1. Část věnující se měření imerze při bohoslužbě ve VR:

1. Z – Jaký byl Váš prožitek této bohoslužby zprostředkovaný VR?
2. Z – Jak byste hodnotil/a své soustředění během bohoslužby ve VR?
3. Z – Jak velké úsilí jste vynaložil/a na sledování bohoslužby ve VR?
4. D – Do jaké míry jste ztratil/a pojem o čase?
5. D – Do jaké míry jste zapomněl/a na své každodenní starosti?
6. Z – Cítil/a jste se během bohoslužby ve VR v niterném kontaktu s Bohem/posvátnem?
7. PH – Do jaké míry jste si během sledování bohoslužby ve VR uvědomoval/a, že jste fyzicky v reálném světě?
8. PH – Do jaké míry jste si ve svém okolí uvědomoval/a sebe sama?
9. PH – Do jaké míry jste vnímal/a události, které se odehrávaly kolem Vás ve fyzickém světě?
10. PH – Pocítil/a jste někdy nutkání přestat se sledováním bohoslužby ve VR a podívat se, co se děje kolem Vás ve fyzickém světě?
11. PH – Do jaké míry jste si dokázal/a představit sebe sama v prostoru kostela?
12. PR – Do jaké míry jste měl/a pocit, že jste oddělen/a od fyzického prostředí?
13. Z – Do jaké míry jste měl/a pocit, že bohoslužba ve VR je něco, co jste prožíval/a, a ne něco, co jste jen sledoval/a?
14. PH – Do jaké míry byl Váš pocit, že se nacházíte v prostředí zobrazeném ve VR, silnější než pocit, že se nacházíte v reálném světě?
15. PR – Do jaké míry Vám přišel průběh bohoslužby ve VR jako srozumitelný?
16. Z – Do jaké míry jste podle svého názoru pochopil/a hlavní myšlenku kázání během bohoslužby ve VR?
17. PR – Stalo se Vám někdy, že jste byl/a bohoslužbou ve VR natolik zaujat/a, že jste si ani neuvědomoval/a, že používáte technologii VR?
18. PH – Do jaké míry jste měl/a pocit, že se v prostoru VR pohybujete podle své vlastní vůle?

19. Z – Jak náročné bylo pro Vaši pozornost sledování bohoslužby ve VR?
20. Z – Do jaké míry jste cítil/a během bohoslužby sounáležitost s ostatními účastníky bohoslužby?
21. D – Stalo se Vám někdy, že jste chtěl/a aktivně vstoupit do průběhu bohoslužby ve VR?
22. D – Do jaké míry se Vám líbilo grafické rozlišení a obrazové ztvárnění?
23. Z – Jak se Vám sledování bohoslužby ve VR líbilo?
24. Z – Byl/a jste po přerušení bohoslužby ve VR zklamán/a, že jste musel/a sledování přerušit?
25. Z – Měl/a byste zájem se v budoucnu zúčastnit dalších bohoslužeb ve VR?
26. Z – Pociťujete v některých situacích/prostorech mimo kostel niterný kontakt s Bohem/posvátnem?
27. Z – Měl/a jste někdy chuť sledování bohoslužby ve VR vzdát, a pokud ano, z jakého důvodu?
28. Z – Měl/a jste někdy během sledování bohoslužby ve VR pocit úzkosti, nevolnosti, projevy mořské nemoci, bolesti hlavy či očí, případně jiné nepříjemné pocity?

II. Část věnující se měření imerze při bohoslužbě streamované online:

1. Z – Jaký byl Váš prožitek této bohoslužby zprostředkovaný formou online?
2. Z – Jak byste hodnotil/a své soustředění během online bohoslužby?
3. Z – Jak velké úsilí jste vynaložil/a na sledování online bohoslužby?
4. D – Do jaké míry jste ztratil/a pojem o čase?
5. D – Do jaké míry jste zapomínal/a na své každodenní starosti?
6. Z – Cítil/a jste se během online bohoslužby v niterném kontaktu s Bohem/posvátnem?
7. PH – Do jaké míry jste si během online sledování bohoslužby uvědomoval/a, že jste ve fyzickém světě?
8. PH – Do jaké míry jste si ve svém okolí uvědomoval/a sebe sama?
9. PH – Do jaké míry jste vnímal/a události, které se odehrávaly kolem Vás?
10. PH – Pociťoval/a jste někdy nutkání přestat se sledováním bohoslužby zprostředkované formou online a podívat se, co se děje kolem Vás ve fyzickém světě?

11. PH – Do jaké míry jste si dokázal/a představit sebe sama v prostoru kostela?
12. PR – Do jaké míry jste měl/a pocit, že jste oddělen/a od fyzického prostředí?
13. Z – Do jaké míry jste měl/a pocit, že online bohoslužba je něco, co jste prožíval/a, a ne něco, co jste jen sledoval/a?
14. PH – Do jaké míry byl Váš pocit, že se nacházíte v prostředí zobrazeném v online zprostředkování, silnější než pocit, že se nacházíte v reálném světě?
15. PR – Do jaké míry Vám přišel průběh online bohoslužby srozumitelný?
16. Z – Do jaké míry jste podle svého názoru pochopil/a hlavní myšlenku kázání během online bohoslužby?
17. PR – Stalo se Vám někdy, že jste se do bohoslužby zprostředkované formou online zapojil/a natolik, že jste si ani neuvědomoval/a, že používáte digitální technologii?
18. Z – Jak náročné bylo pro Vaši pozornost sledování bohoslužby zprostředkované formou online?
19. Z – Do jaké míry jste cítil/a během bohoslužby sounáležitost s ostatními účastníky bohoslužby?
20. D – Stalo se Vám někdy, že jste chtěl/a aktivně vstoupit do průběhu online bohoslužby?
21. D – Do jaké míry se Vám líbilo grafické rozlišení a obrazové ztvárnění?
22. Z – Jak se Vám líbilo sledování bohoslužby zprostředkované formou online?
23. Z – Byl/a jste po přerušení bohoslužby zprostředkované formou online zklamán/a, že jste musel/a sledování přerušit?
24. Z – Měl/a byste zájem se v budoucnu zúčastnit dalších bohoslužeb zprostředkovaných formou online?
25. Z – Pociťujete v některých situacích/prostorech mimo kostel niterný kontakt s Bohem/posvátnem?
26. Z – Měl/a jste někdy chuť sledování bohoslužby ve VR vzdát, a pokud ano, z jakého důvodu?

III. Část věnující se měření imerze při bohoslužbě zprostředkované fyzicky (offline):

1. Z – Jaký byl Váš prožitek této bohoslužby?
2. Z – Jak byste hodnotil/a své soustředění během bohoslužby?

3. D – Do jaké míry jste ztratil/a pojem o čase?
4. D – Do jaké míry jste zapomínal/a na své každodenní starosti?
5. Z – Cítil/a jste se během bohoslužby v niterném kontaktu s Bohem/posvátnem?
6. PH – Do jaké míry jste si ve svém okolí uvědomoval/a sebe sama?
7. PH – Do jaké míry jste vnímal/a rušivé události, které se odehrávaly kolem Vás?
8. PH – Pocítil/a jste někdy v průběhu bohoslužby nějakou formu diskomfortu?
9. Z – Do jaké míry jste měl/a pocit, že bohoslužba je něco, co jste prožíval/a, a ne něco, co jste jen sledoval/a?
10. PR – Do jaké míry Vám přišel průběh bohoslužby jako srozumitelný?
11. Z – Do jaké míry jste podle svého názoru pochopil/a hlavní myšlenku kázání?
12. Z – Do jaké míry jste cítil/a během bohoslužby sounáležitost s ostatními účastníky bohoslužby?
13. D – Stalo se Vám někdy, že jste se chtěl/la aktivně vstoupit do průběhu bohoslužby?
14. Z – Pocitujete v některých situacích/prostorech mimo kostel niterný kontakt s Bohem/posvátnem?
15. Z – Měl/a jste někdy chuť z bohoslužby předčasně odejít, a pokud ano, z jakého důvodu?

P.3 Příloha č. 3

Přepsané odpovědi na otázky pro kvalitativní výzkum diplomové práce „Imerzní prožitek v oblasti digitálního náboženství“

Účastník/účastnice experimentu číslo I.

I. Část věnující se měření imerze při bohoslužbě ve VR:

1. Z – Jaký byl Váš prožitek této bohoslužby zprostředkovaný VR?

Hodně autentický. Tím, že to mám hodně nažité, tak jsem se do toho dokázala hodně přenést. Byl hodně, zvláště pocit toho prázdného kostela. Nejsm si vědoma, že bych to vůbec někdy zažila, ale já jsem měla teda možnost slyšet toto jeho kázání naživo, takže jsem se tam dokázala v tu chvíli vrátit a fakt jsem tam byla. Prostě ten prožitek byl autentický. Co jsem v té virtuální realitě nezvládla, tak bylo to pokřizování se, protože jsem si v tu chvíli neuměla představit, kde přesně jsem a nechtěla jsem do něčeho narazit, takže jsem rozhodně jsem zůstala radši prostě v klidu. Ale hodně mě to vtáhlo, obzvláště, když jsem přestala vnímat nebo sledovat takové ty technické záležitosti, jak to vlastně funguje.

2. Z – Jak byste hodnotil/a své soustředění během bohoslužby ve VR?

Hodně dobře. Vlastně ve chvíli, když si představím, že by to pro mě byla běžná záležitost, že by člověk prostě jako nezkoumal, co to udělá, že je vlastně v tom prostředí, které člověk zná. Ano, trošku tam rušila ta perspektiva. Nejsm zvyklá na Martina koukat takhle před oltářem, ale spíš prostě z té pozice sezení v lavici, ale myslím si, že to jsou věci, na které si člověk hodně rychle zvykne. A možnost vnímání toho prostoru, toho kostela mi přijde hodně dobrá.

3. Z – Jak velké úsilí jste vynaložil/a na sledování bohoslužby ve VR?

Úsilí jsem tomu věnovala prakticky minimální. Pro mě to je i tou osobností pana faráře, že já si ho velmi vážím a ve chvíli, kdy ho slyším mluvit, tak jsem automaticky nastavená prostě na vnímání, takže tam jsem s tím neměla naprosto žádný problém.

4. D – Do jaké míry jste ztratil/a pojem o čase?

Vůbec jsem o něm nepřemýšlela. Ale to mám to samý v kostele. Tam jsem mimo prostor, mimo čas, tam jako nevnímám čas.

5. D – Do jaké míry jste zapomněl/a na své každodenní starosti?

Já je do kostela nenosím, takže jsem si je nenesla ani sem.

6. Z – Cítil/a jste se během bohoslužby ve VR v niterném kontaktu s Bohem/posvátnem?

Já se přiznám, že jsem se nad tímhle takto nikdy nezamýšlela v žádné situaci. Já mám pocit, že jsem s Bohem v kontaktu pořád. Takže jsem necítila žádnou změnu.

7. PH – Do jaké míry jste si během sledování bohoslužby ve VR uvědomoval/a, že jste fyzicky v reálném světě?

Já jsem nad tím nepřemýšlela vůbec. Pro mě tam je důležité to slovo. Ano, během kázání jsem si chvilka i zavřela oči tak, jako to dělám v kostele, abych líp vnímala, abych neměla prostě vizuální rozptýlení, takže to jsem si tady udělala úplně stejně.

8. PH – Do jaké míry jste si ve svém okolí uvědomoval/a sebe sama?

Bylo pro mě velmi příjemné mít možnost se opírat o stůl, ale to stejně dělám, když sedím v té lavici, tak tam mám vlastně před sebou opěradlo té lavice, takže pro mě je důležité takové to ukotvení se v prostoru. Jestli je ten prostor obývací nebo něco jiného, jsem v tu chvíli nevnímala a byla v jiných vlnách.

9. PH – Do jaké míry jste vnímal/a události, které se odehrávaly kolem Vás ve fyzickém světě?

Tento prostor jsem vůbec nevnímala. Takhle, ano, já jsem ho samozřejmě vnímala, ale nemyslela jsem na něj. Ono je to asi způsobeno také tím, že já jsem tady v bezpečném... na bezpečném místě ale kdybychom byli někde, kde to neznám, bylo by to určitě jiné. Ale tady jsem na bezpečném místě.

10. PH – Pocítil/a jste někdy nutkání přestat se sledováním bohoslužby ve VR a podívat se, co se děje kolem Vás ve fyzickém světě?

Ne.

11. PH – Do jaké míry jste si dokázal/a představit sebe sama v prostoru kostela?

Úplně. Trošičku mě překvapilo, že jsem před lavicemi. Kdyby to bylo natočené, já nevím z úrovně první či druhé lavice, tak bych měla asi přirozenější pocit.

12. PH – Do jaké míry jste měl/a pocit, že jste oddělen/a od fyzického prostředí?

Asi úplně. Ano, seděla jsem jinak než v lavici, ale na obývací jsem vůbec nemyslela.

13. Z – Do jaké míry jste měl/a pocit, že bohoslužba ve VR je něco, co jste prožíval/a, a ne něco, co jste jen sledoval/a?

Řekla bych z takových 80 %. Ano, vnímala jsem, že je bohoslužba upravená, že tam prostě není úplně všechno, na co jsem zvyklá, že ty věci na sebe nenavazují, tak jak by

měly. Co mi tam chybí, je proces toho svatého přijímání. Čekala jsem, když se vracel pan farář za stůl Páně, jestli jej neprovede aspoň symbolicky, abych měla pocit, že to aspoň nějak proběhlo. To mi tam trošku chybělo. Tam jsem si uvědomila ten rozdíl a to úskalí. Kdyby to aspoň pan farář udělal sám za sebe, tak si myslím, že bych byla spokojenější.

14. PH – Do jaké míry byl Váš pocit, že se nacházíte v prostředí zobrazeném ve VR, silnější než pocit, že se nacházíte v reálném světě?

Virtualita v dnešní době už patří do reálného světa, takže ano, pro mě to byla sice první zkušenost, ale nemám pocit žádné nepatřičnosti. Ano, nedokážu to posoudit z dlouhodobého hlediska, ale v tuto chvíli jsem měla pocit, že to je naprosto přirozený. Nějak bych to asi nerozlišovala, prostě byla to virtualita v reálném světě. Asi to nejde úplně vysvětlit a pochopit. Snažím se to sama v sobě nějak utřídit, ale přišlo mi to přirozený.

15. PR – Do jaké míry Vám přišel průběh bohoslužby ve VR jako srozumitelný?

Vzhledem k tomu, že bohoslužbu znám, tak mi to srozumitelný bylo. Ano, vnímala jsem to zkrácení, rozumím mu a neodsuzuju ho.

16. Z – Do jaké míry jste podle svého názoru pochopil/a hlavní myšlenku kázání během bohoslužby ve VR?

Díky tomu, že jsem to kázání už slyšela, tak to bylo pro mě takový jako zopakování si. Ale tohle je zase o osobnosti pana faráře.

17. PR – Stalo se Vám někdy, že jste byl/a bohoslužbou ve VR natolik zaujat/a, že jste si ani neuvědomoval/a, že používáte technologii VR?

To asi úplně ne. Tou perspektivou a tím vším jsem si toho byla pořád vědomá.

18. PH – Do jaké míry jste měl/a pocit, že se v prostoru VR pohybujete podle své vlastní vůle?

Tím, že to byla úplně první zkušenost, tak se přiznám, že jsem se třeba bála zkusit si stoupnout, i když mě to strašně lákalo. Ale je to spíš o té zkušenosti, takže myslím si, že po delší praxi v tomto světě bych s tím asi problém neměla.

19. Z – Jak náročné bylo pro Vaši pozornost sledování bohoslužby ve VR?

Nebylo to náročné. Ano, byla jsem zvědavá na to, jak to pan farář zvládne, jak to pojme, takže ano, uvědomuji si, že mi tam u toho zběhly trošku ještě i jiné myšlenky, než mám na přímé bohoslužbě. Ale bylo to z toho technického hlediska, a opět zase si říkám, že pokud by ten prožitek byl opakovaný, tak tyhle myšlenky vlastně ustoupí.

20. Z – Do jaké míry jste cítil/a během bohoslužby sounáležitost s ostatními účastníky bohoslužby?

To bylo špatný. Tím, že jsem tam byla sama, tak jsem ten pocit toho osamění měla. Chyběl mi ten pocit ze sdílení, sounáležitosti, prostě my jsme společenství.

21. D – Stalo se Vám někdy, že jste chtěl/a aktivně vstoupit do průběhu bohoslužby ve VR?

Tam vlastně nebyly ty pasáže, kde se farníci zapojují. Ano, přišlo mi nemožný, nepřidat se k Otčenáši. Takže ano, kdyby tam byly ty klasické, já nevím to blahoslavenství nebo zpívání, věřím tomu, že bych se zapojovala.

22. D – Do jaké míry se Vám líbilo grafické rozlišení a obrazové ztvárnění?

Bylo to hodně věrné. Měla jsem občas trošičku pocit jakoby vypouklého zrcadla, nebo že se to malinko deformuje, ale to je přirozená záležitost. Rovněž mě zaujalo, že si opravdu zaostřuji na to, na co si potřebuji zaostřit, ale jinak i barevně mi to všechno přišlo takové jako velmi reálné, takže bych to vnímala pozitivně.

23. Z – Jak se Vám sledování bohoslužby ve VR líbilo?

Velmi. Ano, samozřejmě, nenahradí to tu živou bohoslužbu, ale umím si představit situace, kdy, pokud bych neměla jinou možnost, bych za tuhle byla velmi vděčná. Opravdu velmi.

24. Z – Byl/a jste po přerušení bohoslužby ve VR zklamán/a, že jste musel/a sledování přerušit?

Spíš jsem byla trošku zklamaná z toho zkrácení. Trošku mi chyběla ta celá bohoslužba, já mám ráda věci srovnané a nemám ráda změny, takže jsem zvyklá na tu bohoslužbu v nějaké podobě. Tak když je něco jinak, tak mě to tak jako malinko rozladí. Ale to je moje osobnostní nastavení.

25. Z – Měl/a byste zájem se v budoucnu zúčastnit dalších bohoslužeb ve VR?

Určitě. Pokud by to neznamenal, že tím nahradím živou bohoslužbu, tak s tím nemám problém. Umím si představit, že třeba, i když bych na té živé bohoslužbě byla, takže bych třeba měla ráda možnost vrátit se ke kázání. Že bych měla možnost si to znova uvědomit. Sem tam se stane, že člověku něco uteče, nebo tak. Tudíž mít možnost vrátit se k tomu, by se mi líbila.

26. Z – Pociťujete v některých situacích/prostorech mimo kostel niterný kontakt s Bohem/posvátnem?

Ano, já mám pocit, že jsem s Bohem v kontaktu pořád.

27. Z – Měl/a jste někdy chuť sledování bohoslužby ve VR vzdát, a pokud ano, z jakého důvodu?

Vzdát ne, ale musela jsem si zvyknout na tu perspektivu, kterou z lavice neznám.

28. Z – Měl/a jste někdy během sledování bohoslužby ve VR pocit úzkosti, nevolnosti, projevy mořské nemoci, bolesti hlavy či očí, případně jiné nepříjemné pocity?

Neměla, ale myslím si, že hlavně proto, že jsem se bála se nějak výrazně pohybovat, aby toto nenastalo.

II. Část věnující se měření imerze při bohoslužbě streamované online:

1. Z – Jaký byl Váš prožitek této bohoslužby zprostředkovaný formou online?

Za prvé jsem měla technické problémy. Zpěv jsem slyšela velmi špatně a zvuk občas trhaně. A za druhé jsem si uvědomila, že jsem vlastně vůbec nebyla schopná vnímat, ponořit se do toho, protože to bylo online. Já jsem zvyklá mobil nebo tablet používat k zábavě a já jsem nebyla v tu chvíli schopná v hlavě stoprocentně přepnout do toho, že to není zábava, že jsem to prostě vnímala, jako něco, co se děje v mobilu, tabletu, tak jako když tomu nebudu věnovat pozornost, tak se nic neděje.

2. Z – Jak byste hodnotil/a své soustředění během online bohoslužby?

Špatně. Na škále bych řekla 50–60 %.

3. Z – Jak velké úsilí jste vynaložil/a na sledování online bohoslužby?

Musela jsem si hodně vyloženě připomínat, že je to bohoslužba, prostě že to není jakýkoliv jiný video.

4. D – Do jaké míry jste ztratil/a pojem o čase?

Čas jsem asi nevnímala, takže asi úplně.

5. D – Do jaké míry jste zapomínal/a na své každodenní starosti?

Horší, řekla bych tak z 50 %.

6. Z – Cítila jste se během online bohoslužby v niterném kontaktu s Bohem/posvátnem?

Ne.

7. PH – Do jaké míry jste si během online sledování bohoslužby uvědomoval/a, že jste ve fyzickém světě?

Hodně, řekla bych takových 70 %.

8. PH – Do jaké míry jste si ve svém okolí uvědomoval/a sebe sama?

Na takových 80 %.

9. PH – Do jaké míry jste vnímal/a události, které se odehrávaly kolem Vás?

Ono se kolem mě nic neodehrávalo, ale kdyby ano, asi bych to vnímala.

10. PH – Pocítil/a jste někdy nutkání přestat se sledováním bohoslužby zprostředkované formou online a podívat se, co se děje kolem Vás ve fyzickém světě?

S tímto jsem vlastně neměla problém vůbec. Na stole jsem měla pití, takže jsem si jej nalila a napila se. Až pak jsem si uvědomila, že to je vlastně něco, co bych během bohoslužby normálně nedělala.

11. PH – Do jaké míry jste si dokázal/a představit sebe sama v prostoru kostela?

Toto mi problém nedělá, to si umím představit vlastně kdykoliv, kdy potřebuju. Tudiž jsem si to představit uměla.

12. PH – Do jaké míry jste měl/a pocit, že jste oddělen/a od fyzického prostředí?

Ten pocit jsem neměla.

13. Z – Do jaké míry jste měl/a pocit, že online bohoslužba je něco, co jste prožíval/a, a ne něco, co jste jen sledoval/a?

Velmi málo. Já si myslím, že to je hodně způsobený tím, že mi tam kvůli chybě v přenosu chyběly ty zpěvy, takže mě to ani nemělo šanci vtáhnout.

14. PH – Do jaké míry byl Váš pocit, že se nacházíte v prostředí zobrazeném v online zprostředkování, silnější než pocit, že se nacházíte v reálném světě?

To se nestalo.

15. PR – Do jaké míry Vám přišel průběh online bohoslužby jako srozumitelný?

Měla jsem se opravdu hodně soustředit, ale to byla ta technická stránka věci, ne jako že by tam chyběla srozumitelnost věcná.

16. Z – Do jaké míry jste podle svého názoru pochopil/a hlavní myšlenku kázání během online bohoslužby?

Myslím si na takových 80 %.

17. PR – Stalo se Vám někdy, že jste se do bohoslužby zprostředkované formou online zapojil/a natolik, že jste si ani neuvědomoval/a, že používáte digitální technologii?

Ne.

18. Z – Jak náročné bylo pro Vaši pozornost sledování bohoslužby zprostředkované formou online?

Poměrně dost náročné, z takových 70 %.

19. Z – Do jaké míry jste cítil/a během bohoslužby sounáležitost s ostatními účastníky bohoslužby?

Dá se říct, že necítila.

20. D – Stalo se Vám někdy, že jste chtěl/a aktivně vstoupit do průběhu online bohoslužby?

Moc asi ne.

21. D – Do jaké míry se Vám líbilo grafické rozlišení a obrazové ztvárnění?

Grafika si myslím, že byla celkem v pořádku. Mrzelo mě jen, že nevidím číslo písně. Ale jinak to z toho pohledu umístění bylo dobrý.

22. Z – Jak se Vám líbilo sledování bohoslužby zprostředkované formou online?

Čekala jsem od toho víc, ale uvažovala jsem nad tím, že kdybych dejme tomu byla nemocná a neměla možnost v tu chvíli na tu bohoslužbu jít, byla bych v tu chvíli vděčná i za to. Za to de facto málo, co bylo k dispozici.

23. Z – Byl/a jste po přerušení bohoslužby zprostředkované formou online zklamán/a, že jste musel/a sledování přerušit?

Asi ani ne, já jsem byla spíš zklamaná z toho, že se nemůžu s ostatními sebrat a jít si s nimi po bohoslužbě popovídat.

24. Z – Měl/a byste zájem se v budoucnu zúčastnit dalších bohoslužeb zprostředkovaných formou online?

Kdyby tam byl lépe slyšet i ten zpěv, tak to nevyklučuji.

25. Z – Pociťujete v některých situacích/prostorech mimo kostel niterný kontakt s Bohem/posvátnem?

Dost často.

26. Z – Měl/a jste někdy chuť sledování bohoslužby ve VR vzdát, a pokud ano, z jakého důvodu?

Až na ten zvuk při zpěvu ne.

III. Část věnující se měření imerze při bohoslužbě zprostředkované fyzicky (offline):

1. Z – Jaký byl Váš prožitek této bohoslužby?

Pro mě je to v tom kostele vždy velmi intenzivní a je to pro mě místo, kde neexistuje naprosto nic jiného, než že jsem tady a teď a jsem v bezpečí. Jsem přijatá, je okolo mě spousta milých lidí, spousta lásky.

2. Z – Jak byste hodnotil/a své soustředění během bohoslužby?

V kostele velmi dobře. Skutečně ten kostel je místo, kde se zbavím všech starostí, prostě všeho. Cítím obrovskou podporu. Byť ano, sem tam se tam něco vloudí, takže já bych řekla z nějakých 80 % jsem tam přítomná.

3. D – Do jaké míry jste ztratil/a pojem o čase?

Tam čas nevnímám vůbec. Já jsem si navíc nastavila vlastní automatický režim na telefonu. Takový ten plán nerušit, takže já už ani nemusím přemýšlet, že ten telefon mám vypnout a zapnout, protože on to dělá sám. A tím vlastně ani neřeším, kolik je hodin. Navíc vím, že když jdeme po tom po kafičku domů, tak že je prostě něco kolem půl dvanácté.

4. D – Do jaké míry jste zapomínal/a na své každodenní starosti?

Já jsem se je naučila nechávat před kostelem. Prostě, jak tam zaparkuju, už to nechávám v tom autě.

5. Z – Cítil/a jste se během bohoslužby v niterném kontaktu s Bohem/posvátnem?

Nejen tam.

6. PH – Do jaké míry jste si ve svém okolí uvědomoval/a sebe sama?

V kostele nejsem já, v kostele jsme my. Ten můj individualismus jde hodně stranou.

7. PH – Do jaké míry jste vnímal/a rušivé události, které se odehrávaly kolem Vás?

Sem tam někdy, například urputně plačící dítě, nebo v pátek bývají po bohoslužbě přípravky pro snoubence. A občas, když vidím, že jsou během bohoslužby na mobilu, tak mi to ne vůči mně, ale vůči panu faráři, přijde neuctivý a už jsem třeba párkrát udělala to, že jsem jim tu svoji brožurku strčila do ruky a ukázala, kde jsme. Nebo, když se zpívalo, tak jsem jim prostě ve zpěvníku nalistovala danou stránku a strčila jsem jim ji. Většinou pochopí.

8. PH – Pocítil/a jste někdy v průběhu bohoslužby nějakou formu diskomfortu?

Ano, vzhledem k mým zdravotním potížím, ale naučila jsme se to pohodlně vyřešit.

9. Z – Do jaké míry jste měl/a pocit, že bohoslužba je něco, co jste prožíval/a, a ne něco, co jste jen sledoval/a?

Hodně, řekla bych těch 80 %. Snad jen ty křty miminek a podobně, ty spíš sleduju, ale bohoslužbu jako takovou prožívám.

10. PR – Do jaké míry Vám přišel průběh bohoslužby jako srozumitelný?

Nyní už hodně, ale ze začátku jsem všemu nerozuměla, spoustu věcí pro mě bylo nových. Nyní už bych řekla, že teď už tomu začínám plně rozumět.

11. Z – Do jaké míry jste podle svého názoru pochopil/a hlavní myšlenku kázání?

Náš pan farář je velmi přímočarý a líbí se mi, že tam nepoužívá ty nesrozumitelné pasáže a že je schopen vše následně vysvětlit. Řekněme srovnat se situacemi z civilního života nebo prostě z nějaké lidské situace, kterou si člověk umí představit.

12. Z – Do jaké míry jste cítil/a během bohoslužby sounáležitost s ostatními účastníky bohoslužby?

Úplně.

13. D – Stalo se Vám někdy, že jste chtěl/a aktivně vstoupit do průběhu bohoslužby?

Já se podílím jak na čtení, tak asistenci u přijímání, takže ano. Aktivně vstupuji do bohoslužby.

14. Z – Pocítujete v některých situacích/prostorech mimo kostel niterný kontakt s Bohem/posvátnem?

Ano.

15. Z – Měl/a jste někdy chuť z bohoslužby předčasně odejít, a pokud ano, z jakého důvodu?

Nejsem si vědoma takovéto situace, že by kdy nastala.

Účastník/účastnice experimentu číslo II.

I. Část věnující se měření imerze při bohoslužbě ve VR:

1. Z – Jaký byl Váš prožitek této bohoslužby zprostředkovaný VR?

Velmi zajímavý. Je jiný než fyzický, protože já to mám v takové ještě osobní vazbě. My tam chodíme s dětma a já tam nemám klid. Teď jsem na to ten klid měl a tu bohoslužbu jsem měl jakoby sám pro sebe.

2. Z – Jak byste hodnotil/a své soustředění během bohoslužby ve VR?

Soustředil jsem se dobře, protože jednak za to mohl ten můj fyzický klid, a bylo to pro mě krásný. Čistý zvuk, obraz, hlasitost, všechno perfektní a farář velmi blízko. Byl v podstatě blíž, než kdybych byl v první řadě.

3. Z – Jak velké úsilí jste vynaložil/a na sledování bohoslužby ve VR?

Ne tak velké, protože je to opravdu intenzivní vjem.

4. D – Do jaké míry jste ztratil/a pojem o čase?

Přišlo mi to rychlé tím, že znám tu reálnou bohoslužbu, ale chápu, že to musí být zkrácený. Ale nemyslím si, že bych výrazně ztratil pojem o čase, protože toto vlastně byla nějaká definovaná událost. Proto jsem tušil, že to má nějaký konec, že to prostě skončí.

5. D – Do jaké míry jste zapomněl/a na své každodenní starosti?

Nevěnoval jsem se starostem, věnoval jsem se té bohoslužbě.

6. Z – Cítil/a jste se během bohoslužby ve VR v niterném kontaktu s Bohem/posvátnem?

Do jisté míry ano. Snažil jsem se vnímat to boží slovo. To, co tam bratr farář říkal, a zamýšlet se nad tím kontextem a obsahem.

7. PH – Do jaké míry jste si během sledování bohoslužby ve VR uvědomoval/a, že jste fyzicky v reálném světě?

Uvědomoval jsem si dobře. Jak jsem se otáčel, tak mně občas problikávalo prostředí místnosti, takže to bylo patrný.

8. PH – Do jaké míry jste si ve svém okolí uvědomoval/a sebe sama?

Z okolí jsem vnímal tu židli, ale cítil jsem se být v tom kostele.

9. PH – Do jaké míry jste vnímal/a události, které se odehrávaly kolem Vás ve fyzickém světě?

Myslím, že nevnímal.

10. PH – Pocítil/a jste někdy nutkání přestat se sledováním bohoslužby ve VR a podívat se, co se děje kolem Vás ve fyzickém světě?

Vůbec ne.

11. PH – Do jaké míry jste si dokázal/a představit sebe sama v prostoru kostela?

Já jsem si připadal, že jsem v tom kostele. Navíc tím, že ho znám, tak jsem se ohlížel, jak vypadá v té virtuální realitě, a připadal jsem si, že jsem tam. Ale uvědomoval jsem si, že je to zprostředkovaný vjem.

12. PH – Do jaké míry jste měl/a pocit, že jste oddělen/a od fyzického prostředí?

Připadal jsem si víc v tom kostele než tady v té kanceláři. Jenom jak jsem říkal, to občasné problikávání, ale jinak jsem si připadal tam.

13. Z – Do jaké míry jste měl/a pocit, že bohoslužba ve VR je něco, co jste prožíval/a, a ne něco, co jste jen sledoval/a?

Myslím si, že do velké míry jsem se snažil to vnímat a soustředit se na to sdělení. Ten obsah už vlastně znám. Takže, když to mám srovnávat, tak je to pěkné.

14. PH – Do jaké míry byl váš pocit, že se nacházíte v prostředí zobrazeném ve VR, silnější než pocit, že se nacházíte v reálném světě?

Do značné míry. Byl jsem víc tam než tady. Tak z 80 % tam, možná i víc.

15. PR – Do jaké míry Vám přišel průběh bohoslužby ve VR jako srozumitelný?

Na 100 % srozumitelný.

16. Z – Do jaké míry jste podle svého názoru pochopil/a hlavní myšlenku kázání během bohoslužby ve VR?

Myslím, že jsem to sdělení pochopil úplně.

17. PR – Stalo se Vám někdy, že jste byl/a bohoslužbou ve VR natolik zaujat/a, že jste si ani neuvědomoval/a, že používáte technologii VR?

Vždycky to bylo poznat, že to není reálný prostor, ale spíše z těch technických aspektů.

18. PH – Do jaké míry jste měl/a pocit, že se v prostoru VR pohybujete podle své vlastní vůle?

Já jsem vlastně jenom seděl, nikam nechodil, ale cítil jsem se velmi svobodně. Mohl jsem se podívat kdykoliv kamkoliv. Vnímal jsem to jako reálně, poměrně přirozeně.

19. Z – Jak náročné bylo pro Vaši pozornost sledování bohoslužby ve VR?

Mě trošku odváděla ta technická stránka jako taková, že jsem se chtěl podívat, jak vypadá ten kostel, takže jsem jako odbíhal uvnitř té virtuální reality. Ale zase jsem věděl, že je cílem jako sledovat tu bohoslužbu, takže jsem se snažil soustředit na to kázání a ten projev bratra faráře.

20. Z – Do jaké míry jste cítil/a během bohoslužby sounáležitost s ostatními účastníky bohoslužby?

Protože jsem teď viděl prázdný kostel a ten jsem prázdný při bohoslužbách nezažil, je tam vždycky hodně lidí, tak jsem tu sounáležitost nevnímal.

21. D – Stalo se Vám někdy, že jste chtěl/a aktivně vstoupit do průběhu bohoslužby ve VR?

Ano, modlil jsem se nahlas.

22. D – Do jaké míry se Vám líbilo grafické rozlišení a obrazové ztvárnění?

Pěkné, ale rozlišení mi připadalo horší. Upřímně, předpokládal bych lepší.

23. Z – Jak se Vám sledování bohoslužby ve VR líbilo?

Líbilo, je to zajímavé, ale nad tu živou bohoslužbu asi není. Je to dobrý prostředek pro lidi, kteří se jí třeba nemůžou zúčastnit. Mají to například daleko, ale mají rádi bratra faráře, takže kdyby se chtěli zúčastnit tady tou externí formou, pak by to bylo super.

24. Z – Byl/a jste po přerušení bohoslužby ve VR zklamán/a, že jste musel/a sledování přerušit?

Zklamán ne, ale spíš jsem čekal, jestli třeba bude nějaký behind the scenes.

25. Z – Měl/a byste zájem se v budoucnu zúčastnit dalších bohoslužeb ve VR?

Ano.

26. Z – Pociťujete v některých situacích/prostorech mimo kostel niterný kontakt s Bohem/posvátnem?

Do jisté míry ano.

27. Z – Měl/a jste někdy chuť sledování bohoslužby ve VR vzdát, a pokud ano, z jakého důvodu?

Neměl.

28. Z – Měl/a jste někdy během sledování bohoslužby ve VR pocit úzkosti, nevolnosti, projevy mořské nemoci, bolesti hlavy či očí, případně jiné nepříjemné pocity?

Neměl jsem žádné komplikace.

II. Část věnující se měření imerze při bohoslužbě streamované online:

1. Z – Jaký byl Váš prožitek této bohoslužby zprostředkovaný formou online?

Když to porovnám s tou virtuální realitou nebo fyzickou bohoslužbou, tak to nebylo tak intenzivní. Nebyl jsem tolik účasten.

2. Z – Jak byste hodnotil/a své soustředění během online bohoslužby?

Bylo to podstatně slabší, protože člověk tam jakoby fyzicky není, ani virtuálně tam není a je v jiném prostoru. Prostě jsem se nesoustředil plně.

3. Z – Jak velké úsilí jste vynaložil/a na sledování online bohoslužby?

Větší než v té virtuální realitě. Jakože říkal jsem si, ano, mám to tady, tak se na to budu dívat a nebudu dělat nic jiného.

4. D – Do jaké míry jste ztratil/a pojem o čase?

Nijak výrazně neztratil, protože znám průběh té bohoslužby, co jak následuje. Takže pojem o čase jsem zhruba měl.

5. D – Do jaké míry jste zapomínal/a na své každodenní starosti?

Tady člověk nebyl tak spjat s tím prostorem té bohoslužby. Takže ano, vytanuly mi na mysl nějaké jiné věci, který tam nepatřily v tu chvíli.

6. Z – Cítil/a jste se během online bohoslužby v niterném kontaktu s Bohem/posvátnem?

Ne tak intenzivně jako třeba při jiných příležitostech. Ale ta duchovní rovina tam byla.

7. PH – Do jaké míry jste si během online sledování bohoslužby uvědomoval/a, že jste ve fyzickém světě?

Do značné míry.

8. PH – Do jaké míry jste si ve svém okolí uvědomoval/a sebe sama?

Tak do velké míry, protože jsem byl v jiném prostoru, než byla bohoslužba.

9. PH – Do jaké míry jste vnímal/a události, které se odehrávaly kolem Vás?

Do velké míry, protože ta bohoslužba byl malý výřez z mého zorného pole.

10. PH – Pocítil/a jste někdy nutkání přestat se sledováním bohoslužby zprostředkované formou online a podívat se, co se děje kolem Vás ve fyzickém světě?

Ano a podíval jsem se.

11. PH – Do jaké míry jste si dokázal/a představit sebe sama v prostoru kostela?

Dokázal, myšleno, jako že se cítím být účasten. Bylo to zprostředkované, nebylo to srovnatelné s reálnou bohoslužbou.

12. PH – Do jaké míry jste měl/a pocit, že jste oddělen/a od fyzického prostředí?

Nebyl jsem oddělen od fyzického prostředí.

13. Z – Do jaké míry jste měl/a pocit, že online bohoslužba je něco, co jste prožíval/a, a ne něco, co jste jen sledoval/a?

Připadal jsem si hodně pasivní, spíš jsem jen sledoval. Nebylo to tak hluboký prožitek.

14. PH – Do jaké míry byl Váš pocit, že se nacházíte v prostředí zobrazeném v online zprostředkování, silnější než pocit, že se nacházíte v reálném světě?

Ten pocit byl hodně slabý a víc jsem byl tady než tam.

15. PR – Do jaké míry Vám přišel průběh online bohoslužby jako srozumitelný?

Naprosto srozumitelný.

16. Z – Do jaké míry jste podle svého názoru pochopil/a hlavní myšlenku kázání během online bohoslužby?

Pochopil, bylo to srozumitelný.

17. PR – Stalo se Vám někdy, že jste se do bohoslužby zprostředkované formou online zapojil/a natolik, že jste si ani neuvědomoval/a, že používáte digitální technologii?

Nezapojil jsem se moc, bylo to zprostředkované a bylo to i zřejmé.

18. Z – Jak náročné bylo pro Vaši pozornost sledování bohoslužby zprostředkované formou online?

Bylo to náročnější na tu pozornost. Musel jsem se opravdu soustředit, abych neodbíhal k těm jiným věcem.

19. Z – Do jaké míry jste cítil/a během bohoslužby sounáležitost s ostatními účastníky bohoslužby?

Ne tak intenzivně jako při reálných bohoslužbách, ale viděl jsem ty lidi, které znám, takže ta sounáležitost tam nějaká byla.

20. D – Stalo se Vám někdy, že jste chtěl/a aktivně vstoupit do průběhu online bohoslužby?

Ano, pomodlil jsem se.

21. D – Do jaké míry se Vám líbilo grafické rozlišení a obrazové ztvárnění?

Po té technické stránce to bylo horší, ale chápu, že jste nemohl vysílat z prostředku, takže i z boku bylo dobře vidět. Takže poměr cena výkon asi přijatelné.

22. Z – Jak se Vám líbilo sledování bohoslužby zprostředkované formou online?

Líbilo za předpokladu, pokud bych se nemohl účastnit fyzicky. Jako alternativa pro možnost vzdáleného připojení je to pro mě dostatečná alternativa.

23. Z – Byl/a jste po přerušení bohoslužby zprostředkované formou online zklamán/a, že jste musel/a sledování přerušit?

Zklamán ne, protože vím, že ta bohoslužba skončila, a tak to je.

24. Z – Měl/a byste zájem se v budoucnu zúčastnit dalších bohoslužeb zprostředkovaných formou online?

Určitě ano.

25. Z – Pociťujete v některých situacích/prostorech mimo kostel niterný kontakt s Bohem/posvátnem?

Ano.

26. Z – Měl/a jste někdy chuť sledování bohoslužby ve VR vzdát, a pokud ano, z jakého důvodu?

Ne, neměl jsem chuť.

III. Část věnující se měření imerze při bohoslužbě zprostředkované fyzicky (offline):

1. Z – Jaký byl Váš prožitek této bohoslužby?

Radost, já to mám jako takovou duševní útěchu.

2. Z – Jak byste hodnotil/a své soustředění během bohoslužby?

Jak jsem zmínil, tím, že tam většinou jsem s malými dětmi, tak jsem vyrušován těmi dětmi, ale když jsem sám, tak se snažím plně soustředit a vnímat.

3. D – Do jaké míry jste ztratil/a pojem o čase?

Neztrácel, protože ten průběh jakoby znám, vím, jak co následuje, takže neztrácím pojem o čase.

4. D – Do jaké míry jste zapomínal/a na své každodenní starosti?

Tak ty starosti tam člověk někdy předává, takže si to tam člověk jakoby utřídí. Ale nemyslím ty organizačního charakteru, že mám zařídit tohle a udělat tohle takto. To se samozřejmě soustředím. Věnuji se tomu, proč tam jsem.

5. Z – Cítil/a jste se během bohoslužby v niterném kontaktu s Bohem/posvátnem?

Ano.

6. PH – Do jaké míry jste si ve svém okolí uvědomoval/a sebe sama?

To si uvědomuju vždy.

7. PH – Do jaké míry jste vnímal/a rušivé události, které se odehrávaly kolem Vás?

Vnímám ty děti, a nejenom moje, je tam rovněž víc lidí, takže nějaké to rušení tam vždycky nějaký je.

8. PH – Pocítil/a jste někdy v průběhu bohoslužby nějakou formu diskomfortu?

V letních měsících je tam horko.

9. Z – Do jaké míry jste měl/a pocit, že bohoslužba je něco, co jste prožíval/a, a ne něco, co jste jen sledoval/a?

Do značné míry. Kdybych to chtěl vlastně porovnat, tak je to shodné s těmi 80 % ve virtuální realitě, protože i tam jsou nějaký ty rušivé vlivy, ale je to asi srovnatelný.

10. PR – Do jaké míry Vám přišel průběh bohoslužby jako srozumitelný?

Do značné míry, řekl bych na 100%

11. Z – Do jaké míry jste podle svého názoru pochopil/a hlavní myšlenku kázání?

Díky výkladu bratra faráře člověk většinou pochopí, protože on rád používal příklady z reálného života nás běžných smrtelníků, takže je to dobře transformovaný.

12. Z – Do jaké míry jste cítil/a během bohoslužby sounáležitost s ostatními účastníky bohoslužby?

Do velké míry. My jsme tam jako společenství, známe se už v osobní rovině se spoustou těch lidí, takže už je to taková druhá rodina.

13. D – Stalo se Vám někdy, že jste chtěl/a aktivně vstoupit do průběhu bohoslužby?

Jestli se pod tím dá myslet jako aktivně se modlit, zpívat, tak se takhle zapojuji. Není tím myšleno narušování průběhu.

14. Z – Pociťujete v některých situacích/prostorech mimo kostel niterný kontakt s Bohem/posvátnem?

V přírodě.

15. Z – Měl/a jste někdy chuť z bohoslužby předčasně odejít, a pokud ano, z jakého důvodu?

Ne.

Účastník/účastnice experimentu číslo III.

I. Část věnující se měření imerze při bohoslužbě ve VR:

1. Z – Jaký byl Váš prožitek této bohoslužby zprostředkovaný VR?

Jelikož jsem to zažil i osobně, tak potom, co jsem se po chvilce ve virtuálním prostředí aklimatizoval, jsem byl jakoby, řekněme, připoutaný do toho děje a rozjímal jsem nad tím.

2. Z – Jak byste hodnotil/a své soustředění během bohoslužby ve VR?

Ze začátku mi trvalo, než jsem si na to zvyknul. Za prvé ten pocit byl, že jsem vysoko, že vlastně nesedím v té lavici. A za druhé jsem si všiml, že sedím vlastně v tom kruhu, že cílem asi je sedět uprostřed, aby ten obraz byl co nejkvalitnější. Takže mi spíš trvalo, jako nějaké tři až čtyři minutky, než jsem se s tím sladil a mohl se plně soustředit na tu bohoslužbu.

3. Z – Jak velké úsilí jste vynaložil/a na sledování bohoslužby ve VR?

Jak jsem teď říkal, spíš se s tím člověk musí nějak sžít a udělat si pohodlí, ale po těch pár minutách si myslím, že jsem byl už dost přítomný a nepotřeboval jsem na to nějaké extra úsilí.

4. D – Do jaké míry jste ztratil/a pojem o čase?

Pojem o čase jsem ztratil poměrně dost rychle a myslím, že jsem byl izolovanější než normálně. I když je pravda, že během bohoslužby se na hodinky taky nějak ne dívám.

5. D – Do jaké míry jste zapomněl/a na své každodenní starosti?

Zapomněl jsem skoro na všechno v tu chvíli, a soustředil jsem se fakt jen na samotnou věc. Těžko říct, jak moc to bylo virtuální realitou nebo jak moc to bylo obsahem té bohoslužby. To se mi hodnotí těžce.

6. Z – Cítil/a jste se během bohoslužby ve VR v niterném kontaktu s Bohem/posvátnem?

Většinou se na to naladím, už když vím, že tu aktivitu budu provádět. Cítím se tak pokaždé, takže ano.

7. PH – Do jaké míry jste si během sledování bohoslužby ve VR uvědomoval/a, že jste fyzicky v reálném světě?

Ve chvíli, kdy jsem byl soustředěný a hodně jsem naslouchal, vnímal a byl jakoby v nějakým rozjímání, tak jsem tam vlastně měl ten pocit, že tam jsem. Ale ve chvíli, kdy třeba farář přejde někam na stranu nebo že se já mám někam podívat, tak v tu chvíli to uvědomění vlastně přijde. Ale zase si myslím, že je to asi s tím, že čím dýl to má člověk na sobě, tím rychleji se s tím sžívá.

8. PH – Do jaké míry jste si ve svém okolí uvědomoval/a sebe sama?

Tak pokud by v té virtuální realitě nebyly takové ty elementy pro ovládání v podobě těch bílých prstů, toho laseru, toho kruhu, který nějak upozorňuje na to, kde jakoby ten střed je, tak když si odmyslím tyto technické věci, který tam jsou, díky kterým vím, že to vlastně jako realita není, tak jsem vlastně jakoby ponořený v té virtuální realitě.

- 9. PH** – Do jaké míry jste vnímal/a události, které se odehrávaly kolem Vás ve fyzickém světě?

Jenom v okamžiku, kdy jsem slyšel nějaký zvuk z ulice, tak jsem si vlastně uvědomil, že člověk nesedí tam v té virtuální realitě. Ale jakmile bylo okolo mě hrobový ticho a mohl jsem se soustředit jenom na tu věc, tak se tam člověk jako by podvědomě přesune.

- 10. PH** – Pocítil/a jste někdy nutkání přestat se sledováním bohoslužby ve VR a podívat se, co se děje kolem Vás ve fyzickém světě?

Bylo to v momentě, kdy jsem neseděl úplně uprostřed toho kruhu vymezeného skrz tu virtuální realitu, a když jsem se podíval bokem, tak jsem vlastně tím průzorem toho hledí viděl normální stěnu, která je vedle mě v klasické realitě. Takže tam jsem měl chvilku tu tendenci si to sundat, abych si to porovnal, ale nesundal jsem a pokračoval jsem dál.

- 11. PH** – Do jaké míry jste si dokázal/a představit sebe sama v prostoru kostela?

Dokázal jsem si to představit, akorát ze začátku byl pro mě jako divnej ten pocit toho, že jsem byl strašně blízko faráři. Normálně člověk sedí v té lavici a nesedí před stojícím farářem.

- 12. PH** – Do jaké míry jste měl/a pocit, že jste oddělen/a od fyzického prostředí?

Poměrně hodně, na 70 %.

- 13. Z** – Do jaké míry jste měl/a pocit, že bohoslužba ve VR je něco, co jste prožíval/a, a ne něco, co jste jen sledoval/a?

Přikláním se spíš k tomu, že jsem to prožíval, než jenom sledoval.

- 14. PH** – Do jaké míry byl Váš pocit, že se nacházíte v prostředí zobrazeném ve VR, silnější než pocit, že se nacházíte v reálném světě?

Ten pocit byl poměrně intenzivní, ale doplňuji, že já jsem na bohoslužbě teď nebyl dlouhou dobu, možná třičtvrtě roku, takže jsem se na to i poměrně těšil. Navíc, když jdu do kostela, tak se sám vědomě nějak přepínám. Takže ten pocit byl poměrně silný, ale je těžké, jak to vyhodnotit. Jak moc je to díky VR? Jak moc je to díky tomu obsahu? Bude to nejspíše nějaká kombinace.

- 15. PR** – Do jaké míry Vám přišel průběh bohoslužby ve VR jako srozumitelný?

Přišel mi velmi srozumitelný.

- 16. Z** – Do jaké míry jste podle svého názoru pochopil/a hlavní myšlenku kázání během bohoslužby ve VR?

Pochopil.

17. PR – Stalo se Vám někdy, že jste byl/a bohoslužbou ve VR natolik zaujat/a, že jste si ani neuvědomoval/a, že používáte technologii VR?

Určitě tam takový jeden moment byl.

18. PH – Do jaké míry jste měl/a pocit, že se v prostoru VR pohybujete podle své vlastní vůle?

Ten pocit jsem tam měl, že se pohybuju podle své vlastní vůle. Spíš je člověk opatrný, pro ten mozek je to vlastně nový, takže člověk třeba nedělá ten pohyb tak plynule, nebo tak rychle, jako když si je jistý tím, že má okolo sebe reálný prostředí. Možná je to z nějaký přirozený obavy, že bych mohl spadnout, nebo zakopnout.

19. Z – Jak náročné bylo pro Vaši pozornost sledování bohoslužby ve VR?

Ani ne náročný, jako spíše si na to ze začátku zvyknout.

20. Z – Do jaké míry jste cítil/a během bohoslužby sounáležitost s ostatními účastníky bohoslužby?

Popravdě ani ne. Sice jsem se rozhlížel, jestli tam někdo se mnou je, ale zase tam pak dochází ke stejnému efektu, jako když jsem v tom kostele. Když to řeknu takhle, když jsem tam fyzicky, tak i tam zažívám velmi jako podobný pocit, že se spíš zaobírám sám sebou, svými myšlenkami a nevnímám to okolí. Ale je pravda, že přes to VR na to dokážu být jako víc soustředěnej, protože na klasické bohoslužbě se může stát, že vzadu zařve dítě, nebo někdo kýchne, nebo někdo zasmrká, nebo se vlastně něco stane. Paradoxně může být ten pocit toho prožívání ve virtuální realitě i možná intenzivnější než vlastně jakoby v reálu. Je to asi tím klidem, co má jako člověk okolo sebe.

21. D – Stalo se Vám někdy, že jste chtěl/a aktivně vstoupit do průběhu bohoslužby ve VR?

No, napadlo mě to, ale nechtěl jsem to udělat. Nechtěl jsem to faráři narušit. Ale přemýšlel jsem, jestli bych se mohl jít podívat za oltář.

22. D – Do jaké míry se Vám líbilo grafické rozlišení a obrazové ztvárnění?

Některý body, který byly blíž, mi přišly ostřejší než jiný body, který nebyly ani tak vzdálené, ale už byly třeba rozmazané. Nevím, jestli je to tím, že mám na každém oku jako jednu dioptrii anebo jestli se to musí ještě nějak zaostřovat, což mi i trochu připomínalo to, že je to celé vlastně VR.

23. Z – Jak se Vám sledování bohoslužby ve VR líbilo?

Líbilo se mi to, mít vlastně tu možnost účastnit se toho a mít z toho ten prožitek.

24. Z – Byl/a jste po přerušení bohoslužby ve VR zklamán/a, že jste musel/a sledování přerušit?

Doufal jsem, že to bude delší, protože jsem zvyklý na klasickou bohoslužbu. Takže bych si dokázal osobně představit, že je to klidně delší.

25. Z – Měl/a byste zájem se v budoucnu zúčastnit dalších bohoslužeb ve VR?

Určitě bych si to rád vyzkoušel.

26. Z – Pociťujete v některých situacích/prostorech mimo kostel niterný kontakt s Bohem/posvátnem?

Ano.

27. Z – Měl/a jste někdy chuť sledování bohoslužby ve VR vzdát, a pokud ano, z jakého důvodu?

Neměl, ale je pravda, že dneska se cítím dobře, ale je to jen domněnka. Ale asi si dokážu představit, že kdybych třeba nebyl odpočatej nebo mi nebylo úplně dobře, tak si nemyslím, že by ta zkušenost byla tak pozitivní.

28. Z – Měl/a jste někdy během sledování bohoslužby ve VR pocit úzkosti, nevolnosti, projevy mořské nemoci, bolesti hlavy či očí, případně jiné nepříjemné pocity?

Řekl bych, že jenom ze začátku nějaký záchvěv, ale je to právě jenom o tom si na to navyknout. Takže nepopsal bych to až tak razantně, jak byla položena ta otázka. Spíš si logicky myslím, že pro ten mozek je to něco nového. Je tam zpočátku jakoby lehce dezorientovaný, ale tomu bych se musel víc věnovat a soustředit se na to.

II. Část věnující se měření imerze při bohoslužbě streamované online:

1. Z – Jaký byl Váš prožitek této bohoslužby zprostředkovaný formou online?

Nikterak moc silný, protože video sice fungovalo dobře, ale audio při zpěvu nestačilo, bylo tam toho tak 20 %, čemu se dalo při zpívání rozumět. Takže zážitek poměrně nízký.

2. Z – Jak byste hodnotil/a své soustředění během online bohoslužby?

Nebyl jsem moc soustředěn. Běžný chod domácnosti mě oddaloval od průběhu bohoslužby.

3. Z – Jak velké úsilí jste vynaložil/a na sledování online bohoslužby?

Úsilí jsem vynaložil podstatně menší, protože jsem se nemusel nikam dopravovat, nicméně bylo pro mě dost náročný se soustředit.

4. D – Do jaké míry jste ztratil/a pojem o čase?

Téměř vůbec, měl jsem celkem dobrý pojem o čase.

5. D – Do jaké míry jste zapomínal/a na své každodenní starosti?

Moc jsem na ně nezapomínal, i když jsem se chtěl věnovat té bohoslužbě.

6. Z – Cítil/a jste se během online bohoslužby v niterném kontaktu s Bohem/posvátnem?

Nějak silně ne.

7. PH – Do jaké míry jste si během online sledování bohoslužby uvědomoval/a, že jste ve fyzickém světě?

Uvědomoval jsem si to 100%.

8. PH – Do jaké míry jste si ve svém okolí uvědomoval/a sebe sama?

Ve velmi vysoké míře, řekl bych tak na 90 až 100 %.

9. PH – Do jaké míry jste vnímal/a události, které se odehrávaly kolem vás?

Poměrně intenzivně, protože se mi na začátku bohoslužby probudila má malá dcera.

10. PH – Pocítil/a jste někdy nutkání přestat se sledováním bohoslužby zprostředkované formou online a podívat se, co se děje kolem Vás ve fyzickém světě?

Ano, pocítil a stalo se mi to asi tak třikrát během bohoslužby.

11. PH – Do jaké míry jste si dokázal/a představit sebe sama v prostoru kostela?

Jako dokázal, ale ve velmi malé míře.

12. PH – Do jaké míry jste měl/a pocit, že jste oddělen/a od fyzického prostředí?

Já to cítil spíš opačně. Měl jsem pocit, že jsem věděl, že jsem ve fyzickém prostředí.

13. Z – Do jaké míry jste měl/a pocit, že online bohoslužba je něco, co jste prožíval/a, a ne něco, co jste jen sledoval/a?

Spíše jsem to sledoval, než prožíval.

14. PH – Do jaké míry byl Váš pocit, že se nacházíte v prostředí zobrazeném v online zprostředkování, silnější než pocit, že se nacházíte v reálném světě?

Nebyl, spíš jsem se nacházel v reálném světě.

15. PR – Do jaké míry Vám přišel průběh online bohoslužby jako srozumitelný?

Byl, ale musel jsem se hodně soustředit.

16. Z – Do jaké míry jste podle svého názoru pochopil/a hlavní myšlenku kázání během online bohoslužby?

Přiznám se, že mi to uniklo a už si to tak nevybavuji.

17. PR – Stalo se Vám někdy, že jste se do bohoslužby zprostředkované formou online zapojil/a natolik, že jste si ani neuvědomoval/a, že používáte digitální technologii?

Ne, to jsem si uvědomoval po celou dobu.

18. Z – Jak náročné bylo pro Vaši pozornost sledování bohoslužby zprostředkované formou online?

Velmi náročné, doma mě rušila dcerka, takže to bylo pro mě hodně náročné.

19. Z – Do jaké míry jste cítil/a během bohoslužby sounáležitost s ostatními účastníky bohoslužby?

Velmi málo.

20. D – Stalo se Vám někdy, že jste chtěl/a aktivně vstoupit do průběhu online bohoslužby?

Ne, nijak zvlášť.

21. D – Do jaké míry se Vám líbilo grafické rozlišení a obrazové ztvárnění?

Graficky v pořádku, to, bych řekl, asi splnilo očekávání.

22. Z – Jak se Vám líbilo sledování bohoslužby zprostředkované formou online?

Nijak zvlášť.

23. Z – Byl/a jste po přerušení bohoslužby zprostředkované formou online zklamán/a, že jste musel/a sledování přerušit?

Přiznám se, že jsem byl spíš možná naopak rád, že skončila, protože vzhledem k těm okolnostem ve fyzickém prostředí mi to úplně nevyhovovalo.

24. Z – Měl/a byste zájem se v budoucnu zúčastnit dalších bohoslužeb zprostředkovaných formou online?

Určitě ano, ale chtělo by to nastavit kvalitnější přenos zpěvu.

25. Z – Pociťujete v některých situacích/prostorech mimo kostel niterný kontakt s Bohem/posvátnem?

Ano. Dneska v menší míře, než tomu bylo v předešlých dnech.

26. Z – Měl/a jste někdy chuť sledování bohoslužby ve VR vzdát, a pokud ano, z jakého důvodu?

Ano, bylo to třikrát a bylo to většinou kvůli starostem s malou dcerou.

III. Část věnující se měření imerze při bohoslužbě zprostředkované fyzicky (offline):

1. Z – Jaký byl Váš prožitek této bohoslužby?

Pozitivní, užil jsem si to. Byl jsem rád, že jsem to mohl zažít. Řekl bych ale, že je to jiný, než že by to bylo třeba intenzivnější nebo méně intenzivnější než to VR.

2. Z – Jak byste hodnotil/a své soustředění během bohoslužby?

Privítal se a cítil se víc soustředěnej.

3. D – Do jaké míry jste ztratil/a pojem o čase?

Většinou ztratím pojem o čase poměrně dost. Může se stát, že se jednou za čas podívám při klasické bohoslužbě, kolik je hodin, ale většinou se mi to spíš neděje. Takže ano, ztrácím poměrně dost pojem o čase.

4. D – Do jaké míry jste zapomínal/a na své každodenní starosti?

Člověk na ně zapomene, ale záleží na tom, jaký je kázání, co se zrovna řeší, jaký je tam to podobenství a podobně, protože to se vlastně prolíná s osobním životem. Takže pak, když nad tím člověk rozjímá, dochází k nějakému uvědomění. Takže ano, zapomínám, ale při určitých momentech si je naopak rozebírám.

5. Z – Cítil/a jste se během bohoslužby v niterném kontaktu s Bohem/posvátnem?

Ano, akorát každéj má asi nějakou svoji vlastní interpretaci Boha. Takže já mám taky tu svou a odpověď je ano, ale s tou mojí.

6. PH – Do jaké míry jste si ve svém okolí uvědomoval/a sebe sama?

Uvědomuju si sám sebe ve svém okolí. Ale své nejintenzivnější niterný zážitky jsem si spíš prožil sám než jako ve skupině. Co se týká Boha.

7. PH – Do jaké míry jste vnímal/a rušivé události, které se odehrávaly kolem Vás?

Ano, člověk vnímá například řvoucí dítě, to úplně nepřeslechnete. Takže ano, když se něco takovýho děje a je to hlasitější.

8. PH – Pocítil/a jste někdy v průběhu bohoslužby nějakou formu diskomfortu?

Maximálně, že vás třeba trošku bolí nohy, když už delší dobu stojíte, nebo že může být chladněji, když je venku zima. Ale nic jiného mě nenapadá.

9. Z – Do jaké míry jste měl/a pocit, že bohoslužba je něco, co jste prožíval/a, a ne něco, co jste jen sledoval/a?

Většinou mívám ten pocit, že to prožívám, protože to je ten důvod, proč jdu na tu bohoslužbu. Jít ji jenom sledovat, to nevím, jestli by mě úplně bavilo, jestli bych to vlastně realizoval, kdybych chtěl být jenom pozorovatel.

10. PR – Do jaké míry Vám přišel průběh bohoslužby jako srozumitelný?

Přijde mi srozumitelný vždy. Spíš se mi osobně někdy stává, že když je ta teze od faráře delší nebo spletitější, tak se u toho někdy začnu rozjímat a zamýšlet a někdy ztratím tu notu. Ale to je tím, že si zůstanu v nějaké své myšlence. Nicméně po nějaké chvíli se připojím. Jinak mi to srozumitelné přijde.

11. Z – Do jaké míry jste podle svého názoru pochopil/a hlavní myšlenku kázání?

Pochopil jsem ji. Byla i pěkně přirovnána do běžného života a potom zase zpátky zasazena do toho podobenství. Takže mi to dávalo smysl.

12. Z – Do jaké míry jste cítil/a během bohoslužby sounáležitost s ostatními účastníky bohoslužby?

Většinou se soustředím na sebe, ale je pravda, že když je nějaký chvalozpěv nebo se říká amen, nebo je nějaká společná modlitba, tak je pravda, že je ten prožitek o to intenzivnější.

13. D – Stalo se Vám někdy, že jste chtěl/a aktivně vstoupit do průběhu bohoslužby?

Nemyslím si, ale taky si myslím, že je to způsobený tím, že nejsem tak dlouhou dobu v daném společenství na to, abych měl jako nějaké ambice tam být aktivnější a vstupovat do bohoslužby a třeba sám něco říct veřejně a tak dále. A jelikož jsem v běžném životě aktivní poměrně hodně, tak tady i uvítávám, že můžu být v nějaké vedlejší roli.

14. Z – Pocítujete v některých situacích/prostorech mimo kostel niterný kontakt s Bohem/posvátnem?

Ano, se svou interpretací.

15. Z – Měl/a jste někdy chuť z bohoslužby předčasně odejít, a pokud ano, z jakého důvodu?

Ano, ale z klasických důvodů jako nevolnost, nebo mi nebylo dobře. A když vám není dobře, tak je úplně jedno, jestli jste na fotbalovém zápase nebo na bohoslužbě, nebo kdekoliv jinde.